

Bijlage Toelichting

1. Inleiding

In de gemeente Dantumadiel worden geen coffeeshops toegestaan. Deze ‘nuloptie’ wordt reeds sinds de jaren '90 gevoerd door alle gemeenten binnen het bewakingsgebied van het (politie)basisteam Noordoost-Fryslân. Het nuloptie-coffeeshopbeleid is sinds november 2019 opgenomen in de “Beleidsregels artikel 13b Opiumwet gemeente Dantumadiel”. Het vaststellen van de “Beleidsregels bestuurlijke handhaving drugscriminaliteit gemeente Dantumadiel” betekent automatisch dat het oude beleid wordt ingetrokken. Omdat de coffeeshop geen onderdeel is van de “Beleidsregels bestuurlijke handhaving drugscriminaliteit gemeente Dantumadiel”, is het nodig om voor de “nuloptie” separate beleidsregels vast te stellen.

2. Juridisch kader

In algemene zin geldt dat de burgemeester verantwoordelijk is voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. De burgemeester is het bevoegd gezag wat het coffeeshopbeleid betreft. De burgemeester is bevoegd om het beleid ten aanzien van coffeeshops vast te stellen. Op basis van artikel 174 Gemeentewet is de burgemeester belast met het toezicht op openbare gebouwen en met de uitvoering van verordeningen die betrekking hebben op dat toezicht. Coffeeshops zijn "voor het publiek openstaande gebouwen" zoals bedoeld in artikel 174 Gemeentewet. Ook 174a Gemeentewet, 13b Opiumwet over drugsoverlast wijzen de burgemeester aan als bevoegd gezag. Het is dus de burgemeester die voor de aan hem toekomende bevoegdheden op grond van art. 4:81 Algemene wet bestuursrecht beleidsregels vast mag stellen.

Coffeeshops kunnen worden gedefinieerd als een alcoholvrije horecagelegenheden waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvindt. Artikel 2.28 Exploitatie openbare inrichting van de Algemeen Plaatselijke Verordening Dantumadiel 2020 (Apv), verbiedt het exploiteren van een horeca-inrichting zonder een vergunning van een burgemeester. Dit artikel kan ook worden toegepast op coffeeshops. Een coffeeshop zal dus een vergunning moeten aanvragen wil ze zich mogen vestigen. In lid 3 is opgenomen dat een vergunning kan worden geweigerd als naar het oordeel van de burgemeester moet worden aangenomen dat het woon- en leefklimaat en/of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed door de aanwezigheid ervan. Met als motief de handhaving van de openbare orde en de bescherming van het woon- en leefklimaat kunnen de gemeenten regels stellen ter bestrijding en voorkoming van overlast als gevolg van de handel in en het gebruik van drugs.

Het college van burgemeester en wethouders heeft op grond van artikel 160 lid 1, onder b van de Gemeentewet de bevoegdheid om bestemmingsplannen voor te bereiden. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 6 april 2022 heeft een gemeente de mogelijkheid om een coffeeshop niet in het bestemmingsplan toe te staan gelet op artikel 13b van de Opiumwet (ECLI:NL:RVS:2022:1001). De huidige bestemmingsplannen bieden mogelijkheden om een coffeeshop te vestigen onder de bestemming horeca en detailhandel, omdat er geen coffeeshopverbod in de huidige bestemmingsplannen staat. Ook met het oog hierop wordt deze beleidsregel vastgesteld.

3. De nuloptie

Inleiding

De meeste gemeenten in Nederland hebben coffeeshopbeleid vastgesteld, ook wanneer er geen coffeeshop wordt toegestaan. Het vaststellen van beleid is van belang omdat er dan makkelijker kan worden opgetreden tegen een ongewenst verkooppunt.

Sinds de invoering van artikel 13b Opiumwet (april 1999) moet het lokale coffeeshopbeleid (mede) worden gebaseerd op dit artikel.

Overwegingen tot nuloptie-beleid

Voor de gemeente Dantumadiel gelden de volgende overwegingen om dit nuloptiebeleid te blijven hanteren:

- a. De vestiging van een coffeeshop past niet bij het karakter van de gemeente Dantumadiel. Softdrugsgebruikers uit Dantumadiel kunnen gebruik maken van de coffeeshops in o.a. Leeuwarden en Drachten;
- b. Met het hanteren van een nuloptie wordt een aanzuigende werking op personen van buiten de gemeente, omdat omliggende gemeenten ook een nul-beleid voorstaan, voorkomen;
- c. De vestiging van een coffeeshop heeft grote impact op de directe sociale leefomgeving en door de te verwachte toename aan verkeersbeweging kunnen onveilige situaties en overlast toenemen;
- d. De vestiging van een coffeeshop kan niet rekenen op politiek of maatschappelijk draagvlak;
- e. Een gedoogde coffeeshop verkoopt niet aan minderjarigen. Deze groep blijft afhankelijk van illegale handel en het gedogen van een coffeeshop lost illegale handel dus niet op;
- f. Het (regelmatig) gebruik van softdrugs is een risico voor de volksgezondheid. Met het hanteren van de nuloptie wordt, onder meer voor jongeren, de directe confrontatie met coffeeshops en daarmee het 'normaal vinden' van softdrugsgebruik, zoveel als mogelijk, voorkomen.

4. Handhaving nuloptie-beleid

Inleiding

Om in voorkomende gevallen naleving van het beleid af te kunnen dwingen zal handhaving noodzakelijk zijn. De handhaving van een gedoogbeleid in de vorm van een nul-optie is betrekkelijk eenvoudig te noemen. Bij een nuloptie kan snel tot handhaving worden overgegaan, zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk. Per geval zal beoordeeld moeten worden wat de beste optie hierin is.

Strafrechtelijke handhaving van een nul-beleid

Uit de richtlijnen van het OM blijkt dat als in de lokale driehoek is afgesproken tot het voeren van nul-beleid het OM kan overgaan tot vervolging van elke vorm van handel in softdrugs, ook

als het verkooppunt voldoet aan de AHOJG-criteria¹. Deze bevoegdheid is nog eens nadrukkelijk bevestigd door de Hoge Raad naar aanleiding van een zaak in de gemeente Kampen (uitspraak 15 oktober 1996). Het optreden van het OM tegen de exploitant van een niet gedoogd verkooppunt was naar het oordeel van de Hoge Raad niet in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

In het driehoeksoverleg Noordoost Fryslân van 12 februari 2015 heeft de driehoek besloten vast te houden aan de sinds de jaren '90 gehanteerde nulloptie voor coffeeshops.

Bestuursrechtelijke handhaving van nul-beleid

Ook bestuursrechtelijk kan op basis van een vastgesteld nul-beleid worden opgetreden. Hier is een tweetal verschillende situaties van optreden te onderscheiden, namelijk indien:

- een ondernemer een verzoek indient tot vestiging van een coffeeshop;
- een coffeeshop illegaal wordt gevestigd;

Verzoek tot vestiging van een coffeeshop

De burgemeester kan op basis van dit nul-beleid de toestemming tot vestiging van een coffeeshop weigeren of een bestaand verkooppunt sluiten. De burgemeester beroept zich bij zijn besluit op de weigeringsgronden die in dit nul-beleid staan gemotiveerd. Dit blijkt onder meer uit meerdere uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State naar aanleiding van de sluiting van een coffeeshop door de burgemeesters van meerdere gemeenten. In deze uitspraken overweegt de Afdeling dat aan de burgemeester in beginsel de vrijheid toekomt om ter bescherming van het woon- en leefklimaat dan wel de openbare orde geen enkele coffeeshop toe te staan.

Illegale vestiging van een coffeeshop

De burgemeester kan overgaan tot sluiting van een lokaal of woning, wanneer - ondanks het nul-beleid toch een verkooppunt van drugs zich vestigt, dan wel aanwezig is. Wanneer dit verkooppunt zich bevindt in een lokaal of woning, gebruikt de burgemeester hiervoor artikel 13b van de Opiumwet. Dit artikel geeft de mogelijkheid om een pand waar drugshandel plaatsvindt voor (on)bepaalde tijd te sluiten.

5. Doel van dit beleid

- het voorkomen van een nadelige beïnvloeding van het woon- en leefklimaat dan wel de openbare orde in de gemeente;
- het voorkomen van de vestiging van een coffeeshop;
- het voorkomen dat jongeren makkelijker en sneller in aanraking komen met softdrugs;
- een duidelijk kenbaar coffeeshopbeleid versterkt de bestuursdwangbevoegdheid van de burgemeester. Wordt er een aanvraag gedaan voor de vestiging van een coffeeshop, dan kan eenvoudig worden verwezen naar het nul-beleid. Een afzonderlijke beoordeling van de specifieke situatie is overbodig.

¹ door de procureurs-generaal opgestelde uitvoeringsregels onder welk regime een coffeeshop valt: geen affichering (A), geen harddrugs (H), geen overlast (O), geen verkoop aan jeugdigen (J), geen verkoop van grote hoeveelheden per transactie (G) en alleen aan Nederlandse ingezetenen (I)

6. Inwerkingtreding

1. Deze beleidsregel treedt in werking op de eerste dan na bekendmaking.
2. Bij inwerkingtreding van deze beleidsregel worden de “Beleidsregels artikel 13b Opiumwet gemeente Dantumadiel” ingetrokken.
3. Deze beleidsregel wordt aangehaald als de “Beleidsregel coffeeshops gemeente Dantumadiel”.

Ondertekening

Aldus vastgesteld op 3 september 2024.

De burgemeester van de gemeente Dantumadiel,

N.L. Agricola